RUSKI INWALID

№ 107.

PIĄTEK. 7 Maia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Franciia. Ameryka. Szweciia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 7 Maia.

W przeszłą środę 5 b. m. była tu wielka parada gwardyi Jego Cesarskiey Mści na placu niegdyś *Carycynym ługiem*, później *placem Marsowym*, a teraz *Suworowa* zwanym. Piękny wiosenny dzień, położenie mieysca, postawa dobranych szeregów, mnóstwo różnego stanu płci i wieku widzów; wszystko to połączone; czyniło ten widok prawdziwie zachwycaiącym i niepodobnym do opisania, a obecność Nayiaśnieyszego Cesarza, który naczeluie tym obrótom dowodził dodawały świetności widokowi, a woysku ochoty do rozwinięcia całey dzielności sztuki i wprawy. Plac *Suworowa* iest prawie kwadrat 2000 stop długi i przeszło 800 szeroki, dwoma bokami do ogrodów letnich *wielkiego* i *małego* przyległy; i kanałami tylko od nich oddzielony. Bok naprzeciwko ogrodu wielkiego leżący, ozdobiony iest pięknemi gmachami; iako to koszarami pułku *Preobrażeńskiego* porządnie odnowionemi, domem Hrabiego *Sołtykowa* i innemi piękney architektury; czwarty bok tegoż placu przypiera do pałacu marmurowego, iego balustrady z lanego żelaza i oficyn, daley iest mieysce wolne wychodzące nad Newę, w środku którego wznosię pomnik bronzowy, wystawuiący bohatyra, od którego cały plac wziął swe nazwanie, stoiącego na podstawie z granitu na czterech także granitowych stopniach osadzoney, a słupcami i łańcuchem z lanego żelaza poniżey stopniów opasaney. Posąg *Suworowa* olbrzymiey postaci w zbroi rzymskiey z szyszakiem na głowie, w lewey ręce trzyma tarczę spuszczoną, którą Orły rossyyskie to państwo wystawuiące zasłania; w prawey podniesioney trzyma miecz, którym zdaie się odganiać nieprzyiaciela. Po pomniku *Piotra wielkiego*, ten iest naypięknieyszy ze wszystkich zdobiących Petersburg. Pomnik ten był umieszczony z drugiey strony placu nad kanałem oddzielaiącym go od ogrodu *małego*;

w tem zaś mieyscu gdzie iest teraz, był ogrod należący do domu Hr *Sołtykowa*. Cesarz JMść za którego szczęśliwym rządem wszystko ożywa i kwitnie, a Petersburg czarującą przybrał postać, w roku zaprzeszłym kupił ten ogrod od właściciela. Przez iego zniesienie odkrył widok nad Newę i posąg Suworowa nad brzeg iey prawie przeniosł. Tu właśnie iest mieysce wspomnieć o pomniku drugiego bohatyra to iest *Rumiancowa Zadunayskiego*. Jest to obelisk granitowy natakieyże podstawie osadzony. Przed dwoma laty zdobił on plac *marsowy*, lecz położenie iego tak było niedogodne, iż z brzegu Newy ledwie sam wierzchołek można było widzieć; ogrod bowiem Hr. Sostykowa który iakośmy powiedzieli z rozkazu Cesarza JMści został zniesionym, zasłaniał go zupełnie. Pomnik ten iest teraz na placu między Akademią sztuk nadobnych i korpusem kadeckim na *Wasilewskim* ostrowie.—Z drugiey strony posągu *Suworowa*, wzdłuż boku czwartego, placu tegoż imienia, iest dóm Hr. Sołtykowa pięknie przebudowany, a za nim pałac *Rybasa* z ogrodami nad czwarte piętro wzniesionemi i po nad obszerne galeryie ciągnącemi się. W takiem to położeniu iest plac *Suworowa*. Przed dwoma laty była to obszerna równina nieopatrzona wpodziemne kanały i w wielu mieyscach nienależycie zrównana; po naymnieyszem deszczu niezmiernie bywała błotnista i ledwie wśród naypięknieyszey pogody, na ćwiczenia woyskowe przydatna. N. Cesarz JMść zwrócił i na nią baczne swe oko i w kilka miesięcy w dziwnie piękny i porządny plac zamienił. Biegli inżynierowie zrównali poziom, przecięli podziemnemi do Newy i kanałów wpadaiącemi rowami, a na około na cztery sążnie mocnym opatrzyli brukiem.

Ofiary dla Jnwalidów.

Gubernator Cywilny podolski przesłał do kassy Jnwalidów czerwony złoty ieden, rubli srebrnych 5 i kop. 65 — i assygnacyynych 195 —Nadesłane mu od sądu niższego Olgopolskiego i Policmeystra baltskiego, zebrane w tych miastach na teatrach i redutach na dochod tychże Jnwalidów danych.

z *Wilna*, 28 *Kwietnia*.

W dniu 22 t. m. odbyło się posiedzenie powszechnego zebrania wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności, na którem stosownie do ustaw wybrani zostali na rok teraźnieyszy:

Przydentem Towarzystwa: Administrator biskupstwa wileń. Arcy Biskup mohilew. Metropolita Stanisław Siestrzencewicz Bohusz.

Prezyd. 1go *Wydziatu*: Michał Ogiński Senator Państwa. *Zastępcą*: Michał Römer Radca Stanu Marszałek guber. wileń.

Prezyd. 2go *Wydziału* Alexander Hrabia Pociey Oboźny Litewski. *Zastępcą*: Tadeusz Kundzicz Biskup anastazyyski.

Prezyd. 3go *Wydziału*: Józef Frank Radca Stanu Professor w Uniwer. Wileń. *Zastępcą*: Maciey Barankiewicz Doktor Med.

Podskarbim: Symon Malewski Radca Stanu Rektor Uniwer. Wileń. *Zastępcą*: Jan Rychter.

Dyrektor domu: Robert Kleczkowski wice Marszałek Trocki. *Zastępcą*: Maciey Szulc.

Sekretarzem: Ignacy Jundziłł.

Członkowie czynni do 1go wydziału wybrani w porządku następuiącym:

Adam Hrabia Günther.
Adam Hrabia Chreptowicz.
Andrzey Bucharski Aktualny Radca Stanu.
Mikołay Abramowicz Marszałek Wileń.
Antoni Marcinowski.
Kazimierz Strawiński Marszałek Trocki.
Stanisław Zakrzewski Szef b. G. Wileń,

Do 2go wydziału wybrani:

Bogusław Białobłocki Regent Graniczny.
Tomasz Życki Profes. wysłużony w Uniwersytecie Wileń.
Antoni Chrapowicki Prezyd. b. Sądu Gł.
Ignacy Łagiewnicki Adwokat Sądu Głłgo.
Benedykt Puciłowski Szamb. b. D. Pol.
Ignacy Lachnicki Kamerjunker D. J. C. M.
Eustachy Zabiełło Assessor Sądu Głłgo.

członkowie 3go wydziału w porządku alfabetycznym:

Bartłomiey Gryzer.
Jerzy Gutt.
Michał Machnauer.
Mikołay Mianowski Professor w Uniwer. Wileń. Mep. i Chir. Doktor.
Warłam Pelikan Prof. w Uniwersytecie Wileń. Med. i Chir. Doktor.
Jerzy Reykowski Med i Chir. Doktor.
Andrzey Seiffert Med. i Chir. Doktor.
Maciey Szulc.
Karol Wagner.
Ignacy Woynicz Koll. Ass. M. M.
Fryderyk Woelk.

Opiekunami ubogich 12 cyrkułow miasta Wilna potwierdzeni:

Części 1. Cyr. 1. Karol Wagner.
— — Cyr. 2. Maciey Szulc.

— — Cyr. 3. Wincenty Malinowski.
— — Cyr. 4. X. Nowicki Kanonik Brzez. Pleban parafii s. Stefana.
Częzci 2. Cyr. 1. Ignacy Woynicz.
— — Cyr. 2. X. Alexander Ciechański.
— — Cyr. 3. Jan Buksza.
— — Cyr. 4. X. Dominikan Żaba, z klasztoru na Łukiszkach.
Części 3. Cyr. 1. Alexander Żołkowski.
— — Cyr. 2. X. Herkulen Kiernowski Bernardyn.
— — Cyr. 3. Karol Gayn.
— — Cyr. 4. X. Leon Jarmakiewicz Kanonik Later. z klasztoru s. Piotra na Antokolu.

Drugi koncert Pani *Catalani*, w dniu 23 t. m., był również liczny, iak pierwszy, a głos spiewaczki nowemi uwieńczony okłaskami. Spiewała sztuki następuiące: 1. Wielka Arya kompozycyi *Pucitta*, *Della Tromba*. 2. Na żądanie powszechne, waryacye *Rodego*. 3. Arya *Zingarellego*, *Ombra adorata*. 4. Arya przez *Milico*, *Sul Margine d'un Rio*, waryowane przez Panią *Catalani*. 5. Arya, *God sove the King*.

Oddalaiąc się z Wilna Pani *Catalani*, prócz 10ciu czer. zł. ofiarowanych Damom trudniącym się zbieraniem iałmużny dla ubogich domu dobroczynności, zostawiła ieszcze na inwalidów, ubogich i więźniów za niewielkie długi osadzonych czer. zł. 200.

Dnia 20 t. m. wydał koncert P. Antoni *Dall'Occa*, kontrabasista, licznym także zbiorem słuchaczów zaszczycony, którego talentu przednieysze cechy, piękna, mocna i czysta modulacya w głębokości, godna podziwienia zręczność i szybkość w naysmielszych przechodach z głębokosci do naywyższego przystosowania, z upodobaniem i licznemi oklaskami przyięte zostały.

Królestwo Polskie.

z Warszawy 5 Maia.

Dnia 3 b. m. obchodzono uroczyście w tuteyszey stolicy, rocznice urodzin N. W. Xiążęcia *Alexandra Mikołaiewicza*, oraz imieniny N. Matki Jego W. Xiężney *Alexandry Teodorowny*, przez solenne nabożeństwa odprawiane w Kościele Metropolitalnym i w Kaplicy Greckiey, oraz przez składane powinszowania Jego Cesarzewicowskiey Mosci Wielkiemu Xiążęciu *Konstantemu*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francija.

z Paryża, 25 Kwietnia.

Król JMść niewychodzi iescze z pokoi swoich; gdyż podagra dotąd w kolanach mu dokucza.

N. Pan zaszczycił krzyżem legii honorowey Pana *Baour Lormian*, który pierwiey iescze miał sczęście otrzymać od Cesarza JMsci rossyyskiego Order S. Włodzimierza, a od Króla Szwedzkiego podobnyż Gwiazdy polarney.

Kammissyia trudniąca się rozbiorem proiektu do prawa o wyborach, pozawczora odbyła swe pierwsze posiedzenie.

Maią wkrótce wyyść na widok publiczny dwa pisemka Augusta *Stael* i *Ramusat* syna.

Dzienniki niektóre donosiły, że Pan *Chevalier* ieden z wydawców *Biblioteki historyczney* był uwięziony. Okazuie się teraz, iż to doniesienie było bez zasadne. Lecz P. *Brissot-Thivars* księgarz, pozawczora aresztowanym został i stawiony przed sądem, badany był względem dziełka pod tytułem *Appercus Historiques*, które mu było dniem pierwiey zabrane. Jednakże po wytłomaczeniu się uwolnionym został.

Niektórzy zle myślący ludzie roznieśli byli przed kilku dniami pogłoskę iakoby w iednym dniu w Lugdunie i Strazburgu wybuchły zamieszania w narodzie. Wszystkie te nowiny zgruntu są fałszywe; zupełna bowiem spokoyność w tych miastach panuie i ani na chwilę zamieszaną niebyła.

— Ostatnie doniesienia z Madrytu do 15 b. m. dochodzące zwiastuią, iż rząd tameczny wydał odezwę do mieszkańców Ameryki hiszpańskiey.

Jenerał *Quiroga* odprawił nakoniec wiazd swóy tryumfalny do Kadyxu; unikaiąc wszelkich honorów przedsięwziął wiechać w nocy; lecz iak się zdziwił, gdy opółnocy zblizywszy się pod bramy miasta, znalazł powszechne oswiecenie domów i nieprzeliczone tłumy ludu z pochodniami na iego przybycie oczekuiące. To go tak rozrzewniło, iż przytomność zmysłów utracił i wtakim stanie odwiezionym został do wyznaczonego dla siebie pomieszkania.

AMERYKA.

Kongres Ziednoczonych Stanów Ameryki północney ukończył narady względem obu Floryd. Izbie Reprezentantów podał wydział spraw zewnętrznych wniosek do billu, mocą którego Prezydent Ziednoczonych Stanów iest umocowany do zaięcia Zachodniey i Wschodniey Florydy, i do zaprowadzenia tam rządu. Złożone były przez Prezydenta papiery, zawieraiące całe działanie dworu madryckiego względem zatwierdzenia traktatu w tey mierze.

SZWECIIA.

Podpułkownik nasz Hrabia Adleroreutz, starszy syn zmarłego Marszałka tegoż nazwiska, wszedł w służbę Powstańców Ameryki południowey.

Według spisu ludności w Szwecyi z r. 1818, znacznie się ona pomnożyła od r. 1815, bo co w tymże roku było 2,465,066 mieszkańców, w r. 1818 było ich 2,543,412, a zatem 78,000 ludzi przybyło. Jeżeli w tym stosunku pomnażać się będzie ludność Szwecyi, tedy w roku 1900 będzie ona miała przeszło 5 milionów mieszkanców.

ROZMAITOSCI.

Szkoła pływania we Lwowie.

— Z Gazety Warszawskiey. —

Już od lat kilkunastu istnieią w *Wiedniu* i w *Pradze* instytuty, w których uczą pływać wedle zasad naukowych. Jest to gałęź umieiętności przynosząca korzyści w niebezpieczeństwie nie tylko żołnierzowi, ale nawet każdemu chcącemu nabyć zręczności w ruchu ciała.

Zdawało się że *Lwów* nie maiący rzeki, nie będzie iuż miał tak pożytecznego zakładu. Gdyby zaprowadzony był w innem mieyscu prowincyi, nie doszedłby przecie tego stopnia użyteczności, którey spodziewać się należy dostąpi w stolicy, gdzie istnienie tyle woyska, gdzie dozór zależeć będzie od naywyższey Władzy woyskowey, gdzie iest punkt środkowy tylu instytutów naukowych i tak znakomita ludność samego miasta.

Pokonano szczęśliwie wszystkie zawady, które się na pierwszy rzut oka pokazały. Gorliwością i staraniem Jenerała iazdy Hrabiego *Fresnela*, tudzież za wpływem Władz politycznych, utworzono roku przeszłego fundusz przez akcyie, dla wystawienia właściwey do tego budowli; chwycono się zaraz do dzieła, a w tym roku tylko co pora sprzyiać zaczęła, ciągnięto daley budowę. Teraz stoi iuż cały gmach prawie ukończony na stawie *Pełczyńskim*, a w przyszłym miesiącu rozpocznie się nauka.

C. K. Rada Woienna wyznaczyła dla instytutu tego 5000 ZR. rocznie, iako pomoc do utrzymania onegoż; zawiadowanie i dozór nad tymże, poruczyła iednemu officerowi, wysławszy oprócz tego 4 mistrzów pływania do *Lwowa*. Tak officer iak i mistrzowie ci, pobierać będą oprócz pensyy swoich dadadtki przez czas trwaiącey nauki.

Nowy instytut ten oprócz użyteczności swoiey, którą publiczność zapewne z wdzięcznością uzna, łączy z sobą inne ieszcze korzyści dla *Lwowa*.

Okolica nad stawem *Pełczyńskim*, była dotąd ledwie nie pusta, a przez góry i po części moczary prawie niedostępna. Teraz pozakładano do koła piękne przechadzki, bliskie stawu błota osuszono, a na brzegu, którędy dawniey rzadko kto przechodził, stanęła teraz piękna gustowna budowla; ta połączona z innemi zakładami stolicy, iest nową iey ozdobą; lecz zapewne będzie oraz trwałą pamiątką tych wszystkich, którzy światłem, gorliwością i skutecznem uczestnictwem przyczynili się do tego i dokazali, że przedsięwzięcie to w tak krótkim czasie przyszło do skutku.

W PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.